

„vel volente vindicare Clericum, possit, licet non habeat requisita. Sacra, &c. respondit: Affirmativè.” Post hæc à Nobis exarata, typis impressa est Bibliotheca Canonica Lucii Ferraris, cujus supra meminimus, atque in ejus tom. 2. verb. Clericus art. 2. num. 50. & seq. plura congesta vidimus de jure Episcopi in Clericos conjugatos, quæ cum opus fuerit, legi poterunt.

CAPUT III.

Ad ea confirmanda, quæ nuper dicta sunt, statuitur, an, & quando liceat Clerico iterum induere Clericales vestes, quas antea dimiserat; an liceat Episcopo Ordines minores, unâ cum Subdiaconatu, uni eidemque personæ eadem die conferre; & an irregularitate afficiatur, qui, nulla impetrata absolutione à censura, qua est irritus, ascendere præsumit ad altioris Ordinis gradum.

Nihil frequentius: quam quod à Clericis Clericalis habitus dimittatur, & dimissus pro libito resumatur. Illum autem resumentes, modò id non faciant in fraudem, sive cœlibes sint, sive conjugati, ad pristina restituuntur Clericalis ordinis privilegia; quod communiter tradunt Doctores in cap. unic. de Clericis conjugatis in 6. speciatim Passerin. num. 30. & latè Panimoll. decis. 6. annot. 6. num. 18. & duobus seq. decisumque est à sacra Congregatione Concilii in Meliten. Fori 7. Maji 1672. lib. 27. decretor. pag. 379. idemque de Clericis, qui, dimissa militia, cui nomen dederant, iterum vestes induunt Clericales; docent Carena resol. 11. num. 16. Oril. in observat. ad resolut. 4. Campanæ num. 4. & Rota decis. 355. num. 9. & 10. part. 14. recent. Hinc porrò fit, ut propter delictum ab ipsis eo

DE SYNODO DIOECESANA.

tempore perpetratum, quo laicorum more induiti incedebant, coërceri nequeant à Judice laico, postquam sine dolo & fraude vestem laicalem in Clericalem iterum commutarunt; uti notant Pignatellus consult. 45. per tot. tom. 1. Panimoll. cit. decis. 6. annot. 6. n. 22. & sæpiùs declaravit sacra Congregatio Concilii, signanter in Nuscana 19. Decembris 1384. „Sacra &c. respondit, Clericum conjugatum, qui post dimissum habitum, & Tonsuram Clericalem, deliquit, quamvis pro eo delicto in curia laicali citatus, & in contumaciam condemnatus fuerit, si deinde, modò non in fraudem, reassumpto habitu, & Tonsura, Ecclesiæ inserviat, juxta decretum sacri Concilii cap. 6. sess. 23. non posse à Judice laico propter idem delictum in carcerem conjici, aut personaliter distringi.” Idemque respondit in Nullius 19. Decembris 1596. Tunc autem præsumitur Clericus habitum, quem deposuerat, in fraudem resumere, cum illum induit, postquam à potestate seculari comprehensus, atque in carcerem conjectus, ex eo se per fugam subtrahit, aut postquam è carceribus præstita cautione parendi Judicis sententiæ, dimissus fuit, inquit Fagnanus in cap. Magnus, n. 73. de oblig. ad ratiocin. in quo tamen rerum eventu, non secularis, sed Ecclesiastici Judicis esset inspicere, ac discernere, an reverà fraus adfuerit, docet ibidem Fagnanus num. 74. & respondit sacra Congregatio in una Aquilana apud Pignatellum ead. const. 45. num. 6.

II. Disputatur dumtaxat, num de fraude constare debeat, etiam ut iudex laicus possit contra præfati Clerici bona realiter procedere, vel solum ut in ejusdem personam animadvertere queat. Non enim, quoad hoc, semper in eadem

LIBER XII. CAPUT III.

dem sententia perstitisse vita est sacra Congregatio. Ea quippè quandoquè propendere visa est in opinionem, quæ fraudem necessariam putat, ut potestas secularis possit manum injicere in personam Clerici, qui post patratum delictum, Clericalem habitum resumpsit; sed de fraude nequaquam inquirendum autumat, ut contra delinquentis bona liberè procedat, ad quod satis esse arbitratur, Clericalem habitum fuisse, post delictum, resumptum, quin sit investigandum, quo animo id factum fuerit; uti videre est apud Fagnanum cit. loc. Passerinum in cap. unic. de Cleric. conjugat in 6. & Oril. in observ. ad resolut. 4. Campanæ num. 18. Aliquando autem eadem visa est fraudem exigere in utroque casu; ita ut, ea seclusa, nequeat Iudex laicus neque in personam, neque in bona procedere Clerici, qui habitum resumpsit. Ita quippè colligitur ex ejusdem responso dato in causa Papien. 23. Maji 1626. lib. 13. decretor. pag. 7. quod allegant etiam del Bene de immunitate tom. 1. cap. 4. dub. 25. num. 11. & Tondut. de præventionem part. 2. cap. 53. num. 5. Quamvis, si contra Clericum agatur tantum civiliter, seu ad solam poenam pecuniariam, longè facilius admittatur fraudis probatio; si enim ipse habitum resumat, postquam citatus fuit ad tribunal seculare, censetur illum resumere in fraudem, & propterea non potest in eo iudicio civili forum declinare laicale; quod docent Oril. ubi supra num. 27. Fermosin. in cap. Proposisti, quest. 7. per tot. & signanter num. 7. de foro competenti, censuitque sacra Congregatio Concilii in Sabinen. privilegii fori 30. Martii 1686.

III. Hæc præmittenda fuere, ut faciliorem viam sternerent ad ea, quæ

statim ad rem nostram dicturi sumus. Ad præcavenda mala, quæ ex hac libera habitus & Tonsuræ dimissione, & libera potestate utrumque Clericorum insigne quancumque resumendi, oriuntur, atque ad evitandas insuper contentiones inter utramque potestatem, secularem scilicet, & Ecclesiasticam, quæ plerumquè hac de causa excitantur, nonnulli Episcopi in suis Synodis edixere, ne deinceps ulli Clericorum liceret, absque Ordinarii licentia, Clericales vestes, & Tonsuram deponere, depositasque resumere; simulque decrevere, ut Clericalis habitus, sine Episcopi licentia resumptus, nulli suffragaretur ad iterum assequenda Clericalia jura. Verum, cum Clericus constitutus in minoribus possit jure suo, quancumque voluerit; ad secularem statum redire, ac pro suo pariter libito ad Ecclesiasticum inde inverti, reversus autem, statim ac habitum Clericalem, quem abiecerat, denuò induit, à jure communi ad omnia restituatur Clericalia privilegia, quæ antea amiserat; ejusmodi Constitutiones, contrarium decernentes, omni carent robore & efficacia; quod bene advertunt, & probant Ricc. part. 2. decis. Cur. Neapol. 168. Donat. Anton. de Marinis Resolut. jur. lib. 1. cap. 49. n. 3. & seq. & quod magis est, præfatas Synodales Constitutiones semper irritas pronuntiavit sacra Congregatio Concilii. Etenim in Marsicana Clericatus consulta: „An sustineatur Constitutio Synodalis generaliter prohibens, ne ullus Clericus primæ Tonsuræ dimittat habitum neque coram Notario seculari, neque sine licentia Episcopi;” respondit negativè, die 7. Septembris 1677. lib. 29. decretor. pag. 500. Jam autem antea in Oppiden. die 10. Maji 1635. lib. 15. decretor. pag. 176. id ipsum hisce verbis decreverat: „A prohibitionem gene-

„rati, ne Clerici reassumere possint
„habitum Clericalem absque auctori-
„tate ipsius Episcopi, abstinendum.”
Et in *Mutinen. 14. Decembris 1647. lib. 18. decretor. pag. 437.* interro-
gata: „An idem Episcopus consti-
„tuere possit in eadem Synodo, ut
„Clerici, qui semel habitum Cle-
„ricalem deposuerunt, non possint
„illum reassumere absque expressa
„ejusdem Episcopi licentia?” respon-
derat: *Negative.* In causa verò *Nullius, seu Neapolitana, 8. Augusti 1654. lib. 19. decretor. pag. 384.* propo-
sita quæstione: „An Clericus in mi-
„noribus constitutus, qui dimisit ha-
„bitum Clericalem, possit absque li-
„centia Episcopi illum reassumere,
„quando adest Constitutio Synodalis
„prohibitiva ne reassumatur absque
„prædicta licentia?” Sacra, &c. cen-
suit, „posse, absque licentia Episco-
„pi, non obstante Constitutione Sy-
„nodali prohibente, cum non sit per-
„missa.” Et in causa *Pennen. die 19. Julii 1652. lib. 42. decretor. pag. 476.* ad simile quæsitum respondit: „Dan-
„dum esse supradictum decretum in
„causa Neapolitana.”

IV. Ad obviandum autem incom-
modis, quibus Episcopi per præfatas,
Constitutiones occurrere cupiebant,
alia ipsis à jure parata est via, quam
sine offendiculo calcare possint. Præ-
cipiant itaque Clericis vel per publi-
cum edictum, vel per citationem sin-
gulis factam, ut incedant in habitu &
Tonsura, atque alicui inserviant Ec-
clesiæ, præfinito congruo tempore ad
utrumque præstandum; hoc autem
elapso, ter illos commoneant, ut præ-
cepto obtemperent, ad normam textus
in *cap. Coniungit, 2. de sententia ex-
communicationis*; advertant tamen,
hac in re non satis esse unicam moni-
tionem, quæ tribus æquivalet, sicuti
observat Glossa in *Clementina 1. verb.*

Tertio, sed requiri tres distinctas, ut,
aliis citatis, docet Fagnanus in *eod. cap. Coniungit, n. 8.* post trinam verò mo-
nitionem, adversus inobedientes, in
sua persistentes contumacia, senten-
tiam ferant, qua declarent: eos prop-
ria culpa excidisse Clericalibus juri-
bus, neque deinceps restituendos fore
ad privilegia, quorum, sua pervicacia,
se præbuerunt indignos. Quod si, post
hanc sententiam, Clericales vestes ite-
rum induere præsumant, non propte-
rea tamen à seculari foro se subtra-
hent, sed remanebunt eidem subjecti,
perinde ac laici; quemadmodum tra-
dit Fagnanus *loc. cit.* atque ex sen-
tentia sacre Congregationis Immuni-
tatis confirmat Monacell. in *Formul. legal. pract. tom. 2. tit. 15. formul. 4. cum tribus sequentibus.*

V. Haud multum à nuper enar-
ratis absimile erat repagulum, quod
prædictæ libertati Clericorum exuen-
di, iterumque induendi Clericalem
habitum, apponere meditabatur. Car-
litanus Archiepiscopus. Significave-
rat is Sacre Congregationi Concilii,
in sua diocesi ingentem reperiri nu-
merum Clericorum conjugatorum,
quorum plerique in Clericalis or-
dinis dedecus, artes viles exerce-
bant, & quandoquæ enormia per-
petrabant facinora; ex quo conse-
quebatur, ferè semper ab Archie-
piscopo, pro tuenda eorum exemp-
tione, sui que fori jure propugnando,
contendendum esse cum potes-
tate seculari. Ad hæc autem non le-
via mala cohibenda, potestatem sibi
eidemque personæ minores Ordines,
& Subdiaconatum; tali enim pacto
Clerici adeo obstricti, & mancipati
remanerent Ecclesiæ, ut non amplius
integrum illis foret ad sæculum regre-
di, & vilibus artibus vacare; quod in
aliis ejusdem regni diocesisibus, ad eos-
dem

dem eradicandos abusus, jam moribus
receptum addidit. Super hisce Archie-
piscopi postulatis, nos, qui tunc tem-
poris ejusdem sacre Congregationis
Secretarium agebamus, opportunam
elaboravimus Dissertationem, quæ ex-
tat *tom. 4. Thesaur. Resolut. pag. 162.* in qua, post accuratè examina-
tum textum in *cap. 2. de eo qui fur-
tive Ordinem suscepit*, & cætera ex-
pensa, quæ à Doctoribus ad rem alle-
gantur, Episcopi precibus abnuen-
dum conclusimus. Sacra verò Congre-
gatio, nostro sensui adhærens, die 21.
Februarii 1728, Archiepiscopi instan-
tiam rejecit; non enim derogandum
censuit juri communi, ad propulsan-
dos abusus, qui aliis juris remediis
poterant coerceri.

VI. Ad rem pariter, quam versa-
mus, aliud pertinet decretum, quod
alius Episcopus secum deliberaverat
publicandum. Cautum est in jure, ut
si quis suspensus ab Ordinis exercitio,
ordinem exerceat, fiat statim irregula-
ris, per textum in *cap. Apostolica 9. de Clerico excommunicato, deposito, vel interdicto ministrante. Cap. 1. de sententia excommunicationis, in 6. & cap. 1. de sententia, & re judicata,* pariter in 6. In nonnullis Diocesisibus
eousque processerat Clericorum auda-
cia, ut, quamvis suspensione irretiti
ab exercitio se abstinerent Ordinum,
quibus erant initiati, attamen, nulla
impetrata absolute à censura, ad
superiorem ordinem ascendere non
dubitarent; Episcopi, in quorum Dio-
cesibus hæc frequentius eveniebant, ad
eorum sacrilegam cohibendam teme-
ritatem, cum inutilia experti fuissent
alia quæ jam adhibuerant, remedia,
quæsierunt à nobis in minoribus tunc
constitutis, an sibi fas esset eos Syno-
dali decreto declarare irregulares.

VII. Huic interrogationi indubi-
tante respondimus, id nequaquam ab
Tom. II.

Episcopis posse decerni; apud om-
nes enim Canonistas principii loco
est, irregularitatem à solo jure, &
non ab homine, induci posse; à Ju-
re autem irregularitate quidem assu-
ciunt, qui contempta, qua ligantur,
censura, in suscepto Ordine solem-
niter ministrant; numquam verò ir-
regulares pronuntiantur, qui cum
ejusdem censure vinculo ad superio-
rem Ordinem ascendere præsumunt.
Scimus enim verò, non defuisse Doc-
tores, quibus visum cum fuerit, as-
censum ad altiorem Ordinem quo-
dam esse exercitium inferioris Ordinis
jam suscepti, idcirco docuere, ir-
regularitatem à jure in primo casu ir-
rogatam etiam secundum complecti.
Ita inter cæteros tenuerunt Angel.
in *Summ. verb. Irregularitas §. 21.*
Sylvester *ibid. quæst. 2. Navarrus
consil. 26. de temporib. Ordinatus
lib. 1. Covarr. in cap. Alma mater,
part. 2. §. 3. de excommunicat. Najol.
de irregularit. lib. 4. cap. 34. n. 1.
& seq. Pax Jordan. elucubrat. tom. 1.
lib. 3. tit. 6. num. 382. Volp. Re-
solut. Moral. resolut. 103. n. 10.* Sed
simul non ignoramus, veriorem, &
communiorem esse sententiam opposi-
tam, quæ, quamquam sacrilegii reum
fateatur, qui sciens se censure vinculo
obstrictum, superioris Ordinis gra-
dum audacter conscendit, eum tamen
ab irregularitate absolvit; quam qua-
dam sententiam amplexata est sacra
Congregatio Concilii in *Corinolen. seu
Neapolitana Ordinationis, die 31. Ja-
nuarii 1688.* siquidem recipiens altiorem
Ordinem, non nisi improprie dicitur
solemniter ministrare in inferiori Ordine,
à cujus exercitio est suspensus; in
hac autem materia odiosa, & poenali,
non censetur cadere sub legis censu-
ram; quod non nisi improprie legis
verba comprehendunt; uti appositè
ratiocinantur Suarez *de censuris disput.*

42. sect. 7. n. 2. & disput. 3. n. 57. & seq. Sayr. de censuris cap. 16. n. 22. Layman Theolog. Moral. lib. 1. tract. 5. cap. 3. num. 5. Sorb. in compend. privileg. Mendic. vers. Sed hic advertenda est, Bonacina Oper. moral. tom. 1. de censuris disput. 7. quæst. 3. punct. 4. n. 2. Diana Oper. moral. tom. 5. tract. 5. resolut. 17. n. 2. Antonell. de reg. Eccles. lib. 2. cap. 11. n. 6. Vulp. in prax. judic. for. Eccles. cap. 8. n. 32. Barbosa de potest. Episc. part. 2. allegat. 16. n. 13. in fin. Tambur. Oper. moral. tom. 2. lib. 10. tract. 4. cap. 14. n. 7. Fermosin. in cap. vel non est compos, de tempor. Ordin. quæst. 3. n. 13. & 14. Bard. in select. moral. lib. 1. q. 12. per tot. Gibalín. de irregular. cap. 5. q. 2. Lezana in Summ. tom. 2. verb. Irregularitas n. 4. vers. id etiam dicendum de suspenso.

CAPUT IV.

Ad ampliorem præmissorum confirmationem, expeditur casus Clericorum, qui, postquam prima Tonsura insigniti, ac etiam ad minores Ordines promoti fuerunt, ad majores ascendere recusant; vel majoribus Ordinibus initiati, ad Sacerdotium promoveri non curant; an scilicet, & qua ratione ab Episcopo cogi possint ad superiores Ordines suscipiendos.

Dictum est in superiori capite de Calaritani Archiepiscopi consultatione, qui cum videret, in sua Dioecesi non paucos Clericos conjugatos ad sordidas artes se abjicere, aut se flagitiis contaminare, ut scandalis hisce obviam iret, secum deliberaverat, quemcumque deinceps minoribus Ordinibus initiaret, eundem simul ad Subdiaconatum promovere; super quo

sacrae Congregationis Concilii sententiam exquirens, contrarium responsum tulit. Alii autem Episcopi animadvertentes, Dioeceses suas refertas esse minoribus Clericis in otio & luxu viventibus, id consilii cœperant, ut eos ad sacros Ordines suscipiendos compellerent, præfiniendo ipsis congruum tempus, intra quod ad majores Ordines ascendere deberent; quo elapso, si præcepto non obtemperassent, omnibus Clericalibus privilegiis expertes fierent, & laicalis fori jurisdictioni subicerentur; id autem, quo plus solemnitatis & roboris haberet, in suis Synodalibus Constitutionibus inserere cogitaverant. Verum, cum nostrum hac de re judicium exquireretur, respondere non dubitavimus, hujusmodi consilium erroneum esse, & ad effectum aliter perducere non posse, quam cum aperta Ecclesiasticæ disciplinæ violatione, & proximo periculo replendi Sanctuarium vitiosis & scelestis hominibus, ad quorum ingressum merito luxisset Ecclesia, Prophetæ Thren. 1. vocibus utens: *Vidit gentes ingressas Sanctuarium suum, de quibus præceperas, ne intrarent in Ecclesiam tuam.*

II. In cujus sententiæ confirmationem satis fortasse fuisset ostendere, quod, licet antiquitus ea disciplina viguerit, ut filii impuberes ad Tonsuram, & ad Lectoratum à parentibus oblatis, ab Ecclesia acceptarentur; qua de re Nos ipsi egimus in epistola ad Assessorem S. Officii conscripta sub die 15. Decembris 1751. num. 4. quæ typis vulgata, deindeque inserta fuit Bullario nostro, tom. 3. n. 54. licet etiam in Ecclesiasticis monumentis exempla non desint Ordinationum per vim factarum; cujusmodi fuit Ordinatio S. Agustini, qui, ut mos gereretur populo tumultuanti, invitum ad Sacerdotium promotus fuit, uti narrat Possidius in ejus Vita, & Nos alias retulimus

in

in nostra Instit. 72. §. Tertio loc. p. 350. & qualis etiam fuit Ordinatio Macedonii celeberrimi Anachoretæ, de qua Theodoretus in Historia Religiosa cap. 3. nihilominus hodie severissimis legibus vitæ sunt Ordinationes coactæ. Siquidem *justum est, ut nemo crescere compellatur invitus.* Ita olim pronuntiavit S. Gregorius Magnus, cujus verba relata sunt in Can. Gesta, dist. 74. cum quibus concordant ea, quæ leguntur in Can. Ubi ista, eadem distinct. "Denuntiamus, quod, si post hanc quicquam tale præsumpserit, & aliquem seu Episcopum, seu Presbyterum, seu Diaconum, invitum facere fortè crederis, Ordinationes tibi Ravennatis Ecclesiæ, vel Æmiliensis noveris, auferendas;" adeo ut juxta vigentem canonicam jurisdictionem, si quis gravi, veroque metu coactus, ad Ordinationem accedat, & Ordines suscipiat, valida quidem habeatur illius Ordinatio, & character Ordinis ipsius animæ impressus; sed nihilominus eadem Ordinatio illicita reputetur, nec ordinatus adstrictus remaneat continentia voto, quod annexum est Ordini eidem collato; quemadmodum deducitur ex Decretali Innocentii III. in cap. Majores, de Baptismo, & ex aliis probationibus, quas Nos cumulatim in nostra Epistola ad Vicesgerentem Urbis, data die 28. Februarii 1747. & impressa tum seorsim, tum in eodem Bullario nostro tom. 2. n. 28. super quibus etiam nonnulla collegimus in nostro Tractatu de Sacrificio Missæ sect. 2. §. 79. Latine editionis Patavinæ.

III. Sed, ut ipsam propositam questionem, simulque responsi nostri rationem accuratius expendamus, præmittendum est, aliquos esse tum simplices Clericos, aut minoribus Ordinibus iniatos, tum etiam Subdiaconos, vel

Diaconos, qui Beneficium Ecclesiasticum nullum possident; alios verò esse Ecclesiasticis Beneficiis præditos, quibus annexum est onus suscipiendi Ordines sacros, vel etiam Presbyteratum. Quod itaque ad illos pertinet, qui cum Tonsura, aut minoris Ordinis gradu Beneficium nullum obtinent; quomodo hi compelli poterunt ad suscipiendum Ordinem sacrum, cum ipsis Ecclesia permittat uxorem, dummodo virginem, ducere; & nihilominus, si habitum & Tonsuram Clericalem non deserant, & Ecclesiæ ministrare pergant, Clericalibus privilegiis eosdem gaudere consentiat? Quod quidem à Bonifacio VIII. statutum legitur in cap. Clerici, de Clericis conjugatis in sexto, & rursus instauratum à sacro Tridentino Concilio sess. 23. c. 6. de reform. ut alibi in hoc ipso Opere expositum fuit. Fatemur eundem, omnes Clericos, juxta Ecclesiæ mentem, eo loco haberi, ut sint in via ad majores Ordines suscipiendos, quemadmodum exequendo pronuntiat idem Concilium in cit. c. 6. cujus etiam lex est in ejusdem sess. cap. 11. ut nemo iis (minoribus nempe Ordinibus) initiatur; quem non scientiæ spes majoribus Ordinibus dignum ostendat. Verum nil aliud inde inferri potest, nisi cavendum Episcopis esse, ne Clericalem Tonsuram, aut minores Ordines aliis conferant, quam his, de quibus merito conjicere liceat, aliquando tales futuros, ut ad majores Ordines cum Ecclesiæ utilitate promoveantur; non autem exigendum esse, ab ipsis tonsuratis, aliisque minoribus Clericis, ut etiam invitati ad majores Ordines ascendant. Nec aliter judicandum videtur de Subdiaconis, aut Diaconis Ecclesiastico Beneficio carentibus. De his enim præfata Tridentina Synodus c. 12. & c. 13. ejusdem sess. 23. plura quidem præscripsit,

G 2

plu-

pluraque proposuit, quæ in ipsis veluti necessariæ conditiones requirerentur, ut ad Diaconatum, seu respectivè ad Sacerdotium dignè promoverentur; at non ulterius progressa fuisse dignoscitur, ut Subdiaconum cogi voluerit ad Diaconatus Ordinem ascendere, aut Diaconum invitum Sacerdotio initiari. Neque verò desunt exempla virorum eximia probitate, ac etiam illustri sanctitate præditorum, qui, cum ad Subdiaconatus Ordinem pervenerint, in eo per totum vitæ cursum perseverarunt, quive ad Diaconatum usque progressi, nunquam ad Sacerdotium ascenderunt; sive sublimem gradus celsitudinem pertimescentes; sive christiana animi demissione existimantes, se iis dotibus, atque virtutibus carere, quas sacri canones in promovendis ad superiores hosce Ecclesiasticæ hierarchiæ Ordines requirunt.

VI. Hæc autem intelligenda sunt de Clericis tum minoribus, tum majoribus, qui Ecclesiastica Beneficia non obtinent. Jam verò videndum de iis, qui hujusmodi Beneficiis fruuntur. Quos quidem certum est teneri ad eum Ordinem suscipiendum, quem natura postulat Beneficii, quod unusquisque obtinet. Etenim Sacra Tridentina Synodus c. 12. sess. 24. de reform. Episcopis mandat, ut *neminem deinceps ad Dignitatem, Canonicatum, aut Portionem recipiant, nisi qui eo Ordine sacro aut sit initiatus, quem illa Dignitas, Præbenda, aut Portio requirit, aut in tali ætate, ut infra tempus à jure, & ab hac Sancta Synodo statutum, initiari valeat.* Cum autem iis, qui Beneficium acceptarunt, simul etiam acceptaverint onus ascendendi ad Ordinem Beneficio adnexum, æquum est, eos à superiore compelli ad ejusmodi Ordinem assumendum, vel si hanc obligationem implere recusent, eos-

dem adepto Beneficio privari. Quod statutum jam pridem fuit ab Alexandro III. in celebri sua Decretali *Cum in cunctis*, §. *Inferiora*, de electione, cum qua concordat altera Gregorii X. quæ incipit *Licet*, eod. tit. in sexto. Atque his Constitutionibus, quæ extant in corpore Juris Canonici, addenda est Innocentii III. epistola 130. regest. 14. quæ scripta est ad Apostolicum Legatum ab ipso in Lombardiam directum, cui ut provideretur necessitati quarundam Ecclesiarum Sacerdotum ministerio carentium, ita scribit: "Si quos inveneris in ipsis idoneos ad gradum Sacerdotii assumendum, tu illos, ut se ad superiores Ordines faciant promovere, per subtractionem Beneficiorum, appellatione cessante, compellas."

V. In Actis sæpè dictæ Congregationis Concilii Tridentini Interpretis, ad annum 1683. adnotatum invenimus, proposita fuisse ab Episcopo Malacitano nonnulla dubia circa Clericos tonsuratos, aut in minoribus Ordinibus constitutos, qui cum Ecclesiastica Beneficia obtinerent, ad majores Ordines promoveri non curabant; nimirum quæsitum fuisse, an ad superiores hujusmodi Ordines suscipiendos adigi possent, indicta pœna privationis Beneficiorum; quot verò conditiones præmitti deberent, ut ad comminatum pœnam re ipsa infligendam canonicè procedi posset; quod si fortè illi, advenientibus Ordinationum temporibus, examini quidem se sisterent, sed reprobari morerentur, quoties id venire opus esset, antequam ad privationem Beneficii procederetur. His autem perpensis, sub die 23. Martii ejusdem anni prædicta Congregatio nullum generale responsum dandum esse censuit; sed illud in casibus particularibus daturam se edixit; in quo sanè eam sapien-

tiè se gessisse fatendum est. Nam primò Episcopus de compellendis omnibus Clericis Beneficiatis ad sacros Ordines suscipiendos agebat; quasi verò Beneficium nullum foret, cui annexum non esset onus ascendendi ad Ordinem sacrum; cum constet, plura esse, quæ ex ipsa Juris dispositione, præter Clericalem Tonsuram, aut Ordines minores, nihil ultra requirunt, ut sunt Canonicatus Ecclesiarum Collegiatarum; quarum scilicet Canonici nisi propriis Constitutionibus obstringantur ad suscipiendum Ordinem sacrum, haud sanè ad id arctantur jure communi, quod nihil aliud in eis requirit, præter ætatem annorum quatuordecim, & Clericalem Tonsuram; ut latè probant Corrad. in *praxi Beneficiar. lib. 2. c. 12. à n. 68.* García de *Benefic. part. 7. c. 4. n. 39.* Narbona de *ætate annor. 14. part. 4. num. 2.* Tondut, *Quæst. Benefic. part. 2. c. 3. §. 12. n. 1. & 2.* Pax Jordan. *elucubrat. tom. 2. lib. 10. tit. 20. n. 9.* Ventriglia in *praxi for. Ecclesias. notab. 6. §. 1. n. 11.* Card. de Luca de *Benefic. disc. 17. n. 17.* Idque etiam ab ipsa Congregatione Concilii, re acriter disputata, definitum fuit in *Romana Juris interessendi Capitulo, & percipiendi distributiones*, 18. Maji anni 1686. ubi quoad Canonicos Ecclesiæ Collegiatae S. Mariæ in Cosmedin de Urbe, decisum fuit, eos compelli non posse ad Subdiaconatus Ordinem suscipiendum, adeoque eosdem, etiam si in sacris Ordinibus constituti non essent, servitium Chori peragendo, distributiones rectè lucrari.

VI. Præterea, cum fieri possit, ut hi, qui ratione Beneficii ad Ordines sacros, & ad ipsum quoque Sacerdotium assumendum obstringuntur legitimo aliquo impedimento detineantur, quominus id, etiam volentes, implere valeant, & in his rerum circumstantiis

Tom. II.

æquum non sit ita eos ad Ordinationem compellere, ut nisi obtemperaverint, Beneficio priventur; facile patet, vix fieri potuisse, ut aptum generale responsum ad proposita Malacitani Episcopi dubia conciperetur. Equidem Lex Canonica in cap. *Ut abbates, de ætate, & qualit. præficiend.* nullum quantumvis justum impedimentum ad eos excusandos admittit, atque omnes, qui Beneficii causa sacrum Ordinem assumendum tenentur, si id re ipsa non præsent, Beneficio cadere jubet: *Quod si, aliqua justa causa prohibente, Presbyteri, aut Diaconi esse non potuerint, prælationes amittant.* Sed in alio Capitulo ejusdem tituli, quod incipit, *Quærit à nobis*, Alexander Papa III. distinguit casum eorum, qui *pro sola voluntate* renuunt ascendere ad Ordines sacros, quos ex lege Beneficiorum, quibus fruuntur, suscipere deberent ab eorum casu, qui libenter ad Ordinationem accessuros fore profitentur, nisi occultis suis peccatis ab ea arcerentur; & illos quidem, omni appellatione remota, compellendos esse statuit *ad majores Ordines recipiendos per amissionem locorum, & beneficiorum subtractionem*; his autem, qui ob occulta sua crimina ordinari recusant, preferendos esse decernit *alios inferiores in Ecclesia, quorum sit vita probabilis, ipsos verò Beneficii privandos, nisi fortè in aliis Ecclesiæ servitiis, etiam ad sacros Ordines non promoti, valde utiles fuerint.* At demum in *Clement. Ut ii. eod. tit. de ætat. & qualit. præfic.* cum pœnæ quædam adiciantur in eos, qui se promoveri non faciunt ad Ordines suis Beneficiis adnexos, justi tamen impedimenti excusatio non rejicitur; quod indicant interjecta illa verba: *justo impedimento cessante.* Et sanè interpretes Juris Canonici varia impedimentorum ge-

nera distinguunt. Alii unam classem faciunt eorum, quæ à culpa proveniunt, quæque prævisa forsàn fuerunt, antequam Beneficium acceptaretur; alteram verò eorum, quæ neque culpabilem causam habent, neque prævisa sunt; & quidem posterioribus hisce sufficientem excusandi vim tribuunt; prioribus autem denegant. Alii alia via incedentes existimant, Beneficio privandum esse eum, qui ordinari non potest propter impedimentum perpetuum, vel longo tempore permansurum; secus autem, si ab Ordinatione arceatur ad tempus non adeo diuturnum, quamvis culpa sua impedimentum hoc temporaneum contraxerit; utputà si quis, accepto vulnere, ad Ordinationem accedere non posset eo tempore, quod ipsi præstitutum est ut Ordinem sacrum suscipiat.

VII. Caterum contra id, quod superius posuimus, de non adigendis minoribus Clericis ad suscipiendos Ordines sacros, nisi Beneficium obtineant quod huiusmodi promotionem requiratur, & quidem ea lege, ut sub poena privationis Beneficii, iure compelli possint ad assumendum Ordinem illi annexum; contra hoc, inquam, systema, non alia nobis occurrit exceptio seu limitatio, præter eam, quam aliquandò inducere potest Ecclesiæ necessitas. Quæ quidem alteri cuilibet respectui præponderare debet, atque sufficere dicenda est, ut etiam ii, qui aliunde ad Ordinem sacrum, aut ad Sacerdotium promoveri non tenentur, & ad majores Ordines, & ad Sacerdotium ipsum ascendere compellantur. Id rectè deducitur ex *Can. Consuluit*, & ex *Can. Placuit*, dist. 74. quorum prior legitur ordine 31. in integro Codice Canonum Ecclesiæ Africanæ, qui Latine, & Græcè editus habetur in Labbeana Conciliorum Collectione tom. 2. Huic Canoni innixus Bosque-

tus in *notis ad cit. epist. 130. Innocent. III.* cum antea demonstrasset, minores Clericos cogi non posse, ut ad sacros Ordines ascenderent, sic deinde conclusit: «At verò, ubi evidens Ecclesiæ necessitas id exposulat, quantumlibet reluctantes Clericos promovere potest Episcopus.» Qua in re animadversione dignum est statutum Concilii Turonensis, anno 1183. celebrati *tit. 14. de Paræciis, Presbyteris, & aliis Clericis*, §. *Nonnulli etiam*, ubi de Clericis agitur ejusmodi Beneficia possidentibus, quibus fruendis, non Ordo sacer, sed simplex Tonsura requiritur; & tamen ita decernitur: «Si necessitas, vel utilitas Ecclesiarum ad majores Ordines suaserit ordinari, volumus, per amissionem locorum, necnon fructuum, ipsorumque Beneficiorum subtractionem, sacrorum canonum auctoritate, per Episcopos ad talium Ordinum susceptionem, dummodò idonei sint, cessante appellatione, compelli.» *tom. 10. Collectionis Harduini col. 1422.* Neque temerè addita ibi sunt ea verba: *dummodò idonei sint.* Etenim, cum olim Episcopus Feretranus sacræ Congregationi Concilii exposuisset, magnam esse in sua diocesi Sacerdotum penuriam, quævisissetque, an propterea sibi liceret aliquot ex suis Subdiaconis, atque Diaconis ad Presbyteratus Ordinem provehere, quantumvis ea scientia minimè præditi essent, quæ in promovendis ad Sacerdotium requiritur; negativum ipsi responsum datum fuit, simulque graviter injunctum, ut illos in sacræ doctrinæ studiis exercendos curaret, donec idonei ad Sacerdotium evaderent; interim verò pro necessitatibus populi Regularium opera uteretur. Hanc resolutionem refert Fagnanus in *cap. Quæris n. 18. de ætat. & qualit. præfic. & dignis laudibus* prossequitur Thomassinus de

vet.

vet. & nov. Eccl. discipl. part. 2. lib. 1. c. 87. n. 15. Cum qua etiam optimè congruit ejusdem Congregationis institutum & regula, quam sequitur in admittendis Regularibus ad curam animarum in Paræciis secularibus, quos scilicet, accedente dispensatione Apostolica, tunc demùm ad id muneris deputari posse censet, cum idonei Sacerdotes seculares non adsunt, quibus animarum cura committi valeat, & cum pro eorum deputatione instet Episcopus, propter necessitatem aut utilitatem Ecclesiæ; ut videre est apud eundem Fagnanum in *cap. Quod Dei timorem*, n. 17. de *statu Monachorum*, & Nos ipsi latius exposuimus in nostra Constitutione, quæ incipit *Cum nuper*, Bullarii nostri tom. 3. num. 51.

VIII. Ex hactenus dictis satis eruitur, quæ sit in hoc rerum genere sacrorum canonum mens, & Ecclesiæ disciplina. Quam si quis conferat cum relato superius consilio, quod quidam Episcopi sibi proposuerant, & approbari petierant, ut nempe Clericis tonsuratis, aut in minoribus Ordinibus constitutis, indistinctè præfigerent terminum, intra quem ad Ordines sacros ascendere deberent, alioquin privilegio fori privati remaneret, haud difficile erit eorum petitionis incongruentiam agnoscere. Sed quoniam eorundem animus ad rectum proculdubio finem ferebatur, nec aliud ipsis propositum erat, quam ut ea scandala ab Ecclesia tollerentur, quæ ab inferioribus Clericis de ulteriori promotione non cogitantibus, & interim inertem, vitiosamque vitam ducentibus, sæpè proveniunt; idcirco nonnulla hic adnotare juvabit, quæ ad optimum huiusmodi intentum alia ratione assequendum æquè conferunt. Si enim agatur de iis qui jam ad Tonsuram, & ad Ordines minores admissi sunt, jam de his constat, quod

Clericalem habitum, & Tonsuram deferre, ac Ecclesiæ servitium impendere tenentur, eamque morum & vitæ rationem servare, quæ sacros Ecclesiæ Ministros maximè deceat. Quod si Beneficium Ecclesiasticum obtineant, perspicuis sanctionibus, cautum est, ut quidquid pro Clericis in sacris Ordinibus constitutis à sacris canonibus statutum habetur, id etiam quoad illos procedere censeatur. Si igitur tonsurati, & minorum Ordinum Clerici Tonsuram, & habitum non deferant, Ecclesiæque, ut par est, non inserviant; ipsa Tridentina Synodus meritas in eos poenas constituens, fori quoque privilegio expertes eos esse jubet; neque minùs in Clericos Beneficiatos, licet sacro Ordine minimè præditos, animadvertendum decernit, quatenus in habitu, & Tonsura non incedant, aut honestam & religiosam vitam non ducant; consentientibus Apostolicis Constitutionibus, quæ contra illos usque ad privationem Beneficiorum procedi volunt. His itaque legibus observatis, ac debitæ executioni demandatis, non solùm à regula exorbitans, sed etiam supervacaneum agnosceretur propositum consilium cogendi Clericos minores, aut Beneficiatos aliunde non arctatos, ut sacros Ordines, ac etiam Presbyteratum suscipiant. Si autem de iis agatur, qui deinceps in Clerum adscribendi, minoribusque Ordinibus initiandi sunt, de quibus Episcopus vereatur, ne in eadem vitia & scandala, ac alii pridem adscripti & initiati, prolabantur; præterquam quod relata canonica statuta, quæ ad Ordinatos in Officio continendos valent, his etiam, qui in posterum ordinabuntur, aptari possunt, et debent, illud potissimum ad præcavenda Clericalis ordinis decora idoneum consilium erit, ut Clerici non ordinenter plures, quam Ecclesiæ necessitas & utilitas postula-

G 4

re

re videantur; hoc semper præ oculis habendo, facilius esse magno in numero decipi, & in ordinandorum turba aliquos existere, qui immerentes in Clerum irrepant; satius verò esse, paucos & bonos, quam multos pravosque, Ecclesiæ Ministros habere. Quod si præterea debitum impendatur studium in discutiendis qualitatibus ordinandorum, quas nempe sacri Canones in iis requirunt, ut dignè in Clerum adsciscantur, si optimatum & potentium commendationibus hac in re minimè deferatur; minuetur profectò ambientium numerus, simulque corruptelas & scandala, quæ in Clericorum multitudine facilè occurrunt, si non omninò tolli, magna tamen ex parte evitari continget, absque eo quod opus sit ad novi generis remedia, sacris Ecclesiæ canonibus ignota, confugere. Has quidem agendi regulas Nos ipsi, hujus nostri Pontificatus exordio, Ecclesiarum Præsulibus inculcare non omisimus per Epistolam encyclicam datam ad omnes Patriarchas, Primates, &c. quæ incipit *Ubi primum*, & impressa est *Bullarii nostri tom. 1. num. 2.* Totam verò hanc materiam eruditè admodum tractavit Agnellus Honoratus, Canonicus Aversanus, in quadam sua Dissertatione typis impressa Neapoli anno 1742. in qua etiam pag. 127. de prædicta Epistola nostra honorificam mentionem fecit.

CAPUT V.

Ne obtentu quidem removendi abusus à rebus sacris, potest in Synodo quidquam constitui contra jus commune; quamobrem viribus caruere quædam Synodales Constitutiones respicientes sponsalia, & matrimonia clandestina, etsi justè ac sanctè, atque ad graves eliminandos abusus viderentur quodammodo necessarie.

In diocesi Valentina sæpissimè eveniebat, ab uno eodemque cum pluribus sponsalia contrahi; atque inde fiebat, ut graves inter utriusque partis consanguineos orirentur discordiæ, & frequenter in judicio litigandum esset, quænam sponsalia prævalerent, aliisque forent præferenda. Ad prospiciendum diocesis tranquillitati, & tot præcidenda litigia, rogatus fuit Archiepiscopus, ut in sua Synodo stateret, nulla atque irrita in posterum futura sponsalia, quæ sine præsentia Parochi, duorumque saltem testium contraherentur; sed prudens Archiepiscopus porrectis sibi precibus abnuit tantam quippè potestatem sibi inesse non existimavit extendendi ad sponsalia decretum Tridentini *sess. 24. c. 1. de reform. matrim.* quo irrita fiunt clandestina conjugia. Actum fuit de hac re in sacra Congregatione Concilii, quæ Archiepiscopi sententiam approbavit, ejusque commendavit consilium; siquidem Tridentinum in citato decreto nihil innovavit circa sponsalia, eaque reliquit sub dispositione juris communis, juxta quod, etiam remotis arbitris, validè contrahuntur. Congregationis responsum habetur *lib. 1. decretor. pag. 99. & pag. 126.* Legi etiam potest nostra *Instit. 46.* ubi proluxè de hac materia disseruimus.

Al-

II. Alter Archiepiscopus ad eliminandum abusum, nimium in dies in sua diocesi inolescentem, ut matrimonium contracturi, nulla præmissa istius denuntiatione, infirmitatis prætextu, Parochum arcesserent, & coram eo, licèt invito & reluctante, ac duobus testibus, matrimonium iniirent, Constitutionem promulgavit, qua, adempta Parochis facultate assistendi matrimoniis, quibus non præcessisset debita denuntiationes, matrimonia ita contracta, nulla atque irrita decrevit & declaravit. Sed re delata ad eandem Congregationem Concilii, hæc teste Cardinali de Lugo *Respons. moral. 1. 1. dub. 45.* Archiepiscopo mandavit, ut quantoties suam revocaret Constitutionem; omissio quippè denuntiationum sine Episcopi dispensatione, reddit utique matrimonium illicitum, non tamen efficit invalidum; neque in Episcopi potestate est, novum statuere impedimentum dirimens quod à solo summo Pontifice potest induci; uti pluribus demonstrant Sanchez *de matrim. lib. 7. disp. 1. n. 1.* & Pontius *lib. 6. de matrim. cap. 1. num. 12.* Quocirca eadem sacra Congregatio Concilii, apud eundem Sanchez *lib. 3. disp. 21. num. 12.* validum definivit matrimonium celebratum coram Parocho, cui ab Episcopo sit generatim interdictum, ne matrimoniis assistat: *Congregatio Cardinalium respondit, valere matrimonium contractum coram Parocho, cui interdictum est ab Episcopo, ne interveniat.* Is enim adhuc est verè Parochus, suæque retinet parochiæ titulum, & propterea omnibus præstat qualitatibus, quas Tridentinum exposcit ad matrimonii validitatem; prohibitio autem Episcopi solum operatur, ne ille licèt, non itidem ne validè assistat.

III. Aliud esset de matrimonio ce-

lebrato contra interdictum Papæ, munitionum decreto irritante; siquidem cum Papa possit per suam universalem legem novum impedimentum dirimens matrimonio apponere, potest, etiam in aliquo speciali eventu prohibere, ne inter peculiare personas matrimonium contrahatur, simulque discernere, ut contra suam prohibitionem contractum sit irritum; quemadmodum adnotarunt Alexander de Nevo, & Calderinus in *cap. Tua, de sponsa duorum*, docentque Barbosa in *cap. Ad dissolvendam, n. 4. de desponsat. impuber.* Leander *Oper. moral. tom. 2. tract. 9. disp. 25. de impedimentis matrimonii quest. 3.* Becan. in *Sum. tit. de Sacram. c. 49. q. 1. n. 6.* Schmalzgrueber *ad lib. 4. Decretal. tit. 16. n. 9.* Sola verò prohibitio, sine decreto irritante, producit dumtaxat impedimentum impediens, non autem dirimens matrimonium; quamobrem Alexander III. in *cap. Ex litteris, de matrim. contract. contra interdict.* Eccles. validum pronuntiavit matrimonium initum contra Episcopi inhibitionem, & adhuc pendente lite super præviis sponsalibus à contrahentium altero cum alia persona stipulatis. Quod, si idem Pontifex in *cap. Tua fraternitas, de sponsa duorum*, irritum declaravit matrimonium, contra Episcopi inhibitionem, contractum, post aliud matrimonium antea initum, sed nondum carnali copula consummatum; non ideo secundum matrimonium irritum dixit, quia esset celebratum contra Episcopi interdictum, sed quia ei aliud obstabat matrimonium, quod licèt dumtaxat ratum, adhuc tamen induxerat impedimentum dirimens alterius matrimonii postea attentati; quod integram Decretalem legenti manifestè patet, ponderatque Gonzalez in *cap. De muliere, de matrim. contract. contra*